

Riccardo Held

Strah

I

I uvijek se vraća ono uvijek jednako
i prošlo je već četrdeset godina
no vraćam se uvijek tamo ničemu ne služi,
uvijek uspije jako me povrijediti,

netko ili nešto me slomilo,
uklonilo, razbilo, ubilo,
i nikada nisam razumio kunem vam se,
ne razumijem ni danas što bi to bilo

znam samo da je tako, točno
dovoljno mi je znati da strah je
što nikako me ne ostavlja, ostaje u tišini,
na mjestima gdje se nalazim, šutljiva

čeka me, pretiče me, prati me
samozatajno, povjeravamo se,
poznajemo se već poprilično,
i nitko mi ne vjeruje, nešto drugo

neobično misliti, nikada nitko
pa čak ni ona, čak ni malobrojni
koji me nose u srcu i koje ja nosim u svome,
no ja sam «lijep, snažan i pametan»,

gledam žene i njima to nije mrsko,
one gledaju mene pa ni meni nije mrsko,
a ne što bi bila druga bojazan,
ona tjelesna a zatim potištenost,

jer nikada nisam shvatio što je,
no svi oko nas o tome govore,
nadam se da je nešto kao kad
kupiš ruže a potom ih baciš,

jer ne znaš kome bi ih mogao dati,
ali kad bi imalo neke veze s poslom,
poštovanjem, samopoštovanjem, to nešto,
dakle znatno je bolje ne razumjeti

što je, jer ne postoji.
Radiš li ozbiljno, na putenini,
i sâm znaš prije no itko drugi,

pričaš li pizdarije, usudiš li se,

nema čovjeka ni boga koji bi te utješio.
A onda su tu i učitelji, no u tom slučaju
samo si ti kriv ne naučiš li,
ili pak učitelj i u tom slučaju.

koga briga za učitelje.
Ali dajte da se vratim na strah,
Ja ga mogu prevesti na pet jezika
živih, na dva mrtva i dva dijalekta:

paura, peur, miedo, fear, angst,
poštedjet ću vas onih mrtvih i dijalekta;
što bi bilo siromaštvo? Baš i ne znam,
poznajem ga, a mislim na strah,

davno prije nego što sam znao,
prije nego što sam bio svjestan problema;
neće biti da nije u stanju, ono istinsko,
siromaštvo velim, da truže

trenutak po trenutak baš sve,
svaku stvar, da odstrani sve mirise,
boje, htijenje, namisao, smisao,
pravac, okus i skandiranje,

no moj je slučaj na žalost drukčiji,
ono o čemu govorim bilo je prije.
U tijelu, u srcu, u pameti,
u tvrdom disku i na površini,

u pristupima davnim i neuklonjivim,
periferne, kazala, arhivi,
mape skrivene i one na vidjelu,
u svim izvorima sustava,

u poluzi za pokretanje, instrumenata,
priključci, ključevi registra,
u memoriji fiksnoj i raspoloživoj,

u formatima, tabelama pisma
oduvijek je skrivena ona stvar,
koja za nas nosi ime zebnje.

Ja velim mi, jer ipak nije istina
da već četrdeset godina kako napreduje,
ili je sve istina, ali istom
od devetstoosamdesete, koncem svibnja,

od toga prvi put kad sam je vidio,
kad sam dao neko ime, dao sam crte lica
i miris glas tome nečemu,
što vam želim objasniti, želim vam reći

ali kako da vam objasnim
da bih rekao što je, kako lijepa stvar,
makar samo na čas smirenosti,
zajedno s njom; tko nalazi riječi

za tu beskrajno lijepu stvar,
kad je vidim da silazi časomice
odmaknuti se od ljestvice boli
rastvoriti krletku, malo se otvoriti

odložiti na svoje oči na one oči
bez premca, spajam malo svjetla
onog svjetla što spušta se na osmijeh
i njezina usta pretvara u nešto drugo,

zapovijed neporeciva, duboka,
i sjajna i dobra, imperativ
da se želi ono dobro, opreznosti
i razboritosti a ne razočarati,

nikada ne vrijeđaj, ne čini zla,
sav držati u svome životu,
krhka lijepa mračna topla i uvrijeđena,
slomljena kao moja već odavna

moja bojazan je ne znati činiti,
moja bojazan je ona, moja bojazan,
ona je moja, jedini krasan život.

A mi smo jedna noć i ovo svjetlo.
Moje svjetlo toplije jest ova noć
Moja sreća je moja bojazan.

II

Sada, kakav sam, u ovom času,
da nije zbog tebe, jer mislim na te
kakva si bila, kakva jesi, kakva ćeš biti
uvijek u svakom damaru moga svijeta,
sada kada bih za račun lunâ
trebao reći da postala si žena,
da odrasla si, premda opet tek
pandža ubogih,
plaćenih ubojica tamo vani,

popušta samo malo njezin ugriz,
budi opet to što jesi, ono obećanje
žita i plaveti i zlata,
tvojih dvadeset godina,
nevjerojatna, odlučna
da bude se živo i dobro i da se razumije
i da se dopadne jedno drugom i da udalji
zlo i isto ono zlo,
da vidim te gdje smiješ se uznemirena,
ne bi imao hrabrosti da te dodirne.
Sada kad ne volim više nikoga
i, u ovoj zemlji,
ne vjerujem više ni riječi,
da nije zbog tebe volio bih vidjeti
spaljenu građu uspomene,
spaljen, pretvoren u ništa, potrošen
sastojak koji preostaje, uklonjena težina,
da nije zbog tebe, zbog tvojega glasa,
zbog načina kojim daješ smisao
stvarima koje dotakneš makar i na kratko,
ne vjerujem da bih htio čak i ime.
Ali sada kakav sam, u ovom času,
čujem kako dišeš dok spavaš,
iza vrata naše sobe,
i molim ono nešto čemu ne vjerujem
da me ostavi s tvojim disanjem,
dok spavaš kraj mene.

III

Opaske o poetici

... kružeći oko,
oko ovog tijela
ljubljenoga oca, i napaćenoga oca,
svako zaustavljanje jedna rana, postaja
križnoga puta.
Neko se svjetlo izmisli u svakoj točki
jer je i odviše mraka.
A ona, a ona, ljubljena koliko
i majušno grlo, gladna,
goropadno ljubi gnijezdo.

Ona koju je znatno, znatno teže izreći,
ona se ne dozvoljava, ne želi se izreći.
Reci mi privijena sjeno,
tko je bio u utrobi kome i koliko vremena?
Sjeno majke,
isprana u svim vodama muke.

Plave oči jednog oca,
kosa, usta jedne majke,
i u čas onaj drugi i ona jedna
gdje vole te, žele da budeš velik, snažan
a onda u čas nešto,
zacijelo ne nešto značajno
što nitko nikada neće htjeti znati:
sve izgubljeno, u jednom dahu,
izgubljena sintaksa,
samo konjugacije,
bez suodnosa i pobrkane,
drhtaji janjeta u agoniji,
a onda ti, svakoga časa u životu
gdje pitaš se zašto? što se dogodilo?
I nastojiš držati ih unutra zajedno,
stiješnjene u jednome tijelu,
a onda znati,
da nitko nikada neće biti velik i snažan
a potom osjećati svakoga časa
kako biva sve jače ono nešto,
što nema imena, a onda htjeti
htjeti, htjeti organizirati se za nestanak.

IV

Mrak je mrak
i sve uokolo
svjetlije je od onoga
tko ga je vidio
oduvijek gdje biva sve veći
i već ne razlikuje ona područja
što mu ih zakon predaje kao njegove
ne poštuje granice pa biva kažnjen
da je barem slijep
ali nije ni slijep
ne hoda tapkajući, ne kuša porcije
uska područja
u zaklonu od prijevarâ
crna je glad i crna krv
a crna je i forma

to se vidi jer nismo slijepi
te se stvari vide u tami
koliko malih stvari
premalo rođenih
i pogođenih i zaustavljenih
i zatrtih i ugašenih
poput ekrana jednog od naših ekrana

koji kad su ugašeni
prepuštaju na čas ludilo
zbijskih stvari
one crne točke
sve jednake i zaustavljene
šutnjom u noći
mrak
eto.

V

Naš žamor blagoslivljajuće
prosjakâ
već rodi se oploden
svojim razjarenim pobijanjem,
anakruzama bijesa,
prigušeno prokletstvo koje se razlijeva,
netom zakasni milostinja,
ili nikako ne dođe.

Preveo Tvrтко Klarić